

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

**برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.)
رشته طب سوزنی**

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب شصت و ششمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۶

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سوزنی

رشته: طب سوزنی

دوره: دکتری تخصصی (Ph.D.)

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در شصت و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۶ بر اساس طرح دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سوزنی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سوزنی از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیرنظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سوزنی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سوزنی در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

رأی صادره در شصت و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۶ در مورد

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سوزنی

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سوزنی با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سوزنی از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سید منصور رضوی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر جمشید حاجتی

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،

بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر باقر لاریجانی

معاون آموزشی و دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رأی صادره در شصت و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۶ در مورد
برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سوزنی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته
شود.

دکتر سیدحسن هاشمی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل اول

برنامه آموزشی رشته طب سوزنی

در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

مقدمه:

طب سوزنی از اجزای پنجگانه طب چینی (Chinese Medicine) می باشد. طب چینی (TCM: Traditional chinese medicine) از پنج شاخه تشکیل شده است که عبارتند از: طب سوزنی، طب گیاهی، ماساژ، درمانهای ذهن-بدن (تای جی چوان و چی گونگ) و درمانهای تغذیه ای.

طب سوزنی قدمتی سه هزار ساله دارد که آموزش آن تا سال ۱۹۵۴ به صورت سنتی و سینه به سینه منتقل شده و از این سال به بعد به صورت آکادمیک و در قالب رشته های دانشگاهی در چهار شهر پکن، شانگهای، نانجینگ و تیان جینگ کشور چین آغاز و امروزه در اکثر کشورهای دنیا در مقاطع PhD، MSc و فلوشیپ پزشکی در حال تدریس در دانشگاهها و موسسات عالی میباشد.

در سال ۲۰۰۳ سازمان جهانی بهداشت مطالعه ای را با عنوان "Acupuncture: Review and Analysis of Reports on Controlled Clinical Trials" منتشر کرد که در آن لیست بیماریهای قابل درمان با طب سوزنی را ارائه داد.

امروزه با بررسی مطالعاتی که بر روی کارآیی، اثربخشی و مکانیسمهای عمل طب سوزنی بعمل میآید، میتوان به رشد فزاینده این رشته خصوصا در دو دهه گذشته اذعان نمود. به نحوی که بالغ بر بیست هزار مطالعه انجام شده در خصوص طب سوزنی در Pub-Med میتوان احصا کرد که ۷۳٪ آن در بیست سال گذشته صورت پذیرفته است.

رشد فزاینده نیاز روز افزون و مطالبه جامعه پزشکی، هزینه فراوان دوره های آموزشی کوتاه مدت در خارج و نامناسب و ناکافی بودن آموزشهای مربوطه، کاربرد بالینی، پذیرش جهانی و وجود نیروی تخصصی آکادمیک تحصیل کرده در مهد این علم از علل و اسباب تدوین این دوره آموزشی بوده است.

کمیته تدوین برنامه آموزشی این دوره متشکل از اعضا هیات علمی واجد شرایط این رشته تشکیل و برنامه پس از طرح در شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی تصویب و در اختیار دانشگاهها قرار داده شده است.

عنوان رشته و مقطع به فارسی و انگلیسی:

Acupuncture(Ph.D.)

دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سوزنی

تعریف رشته:

طب سوزنی از اجزای پنجگانه طب چینی است که در ایران با رویکرد تحقیقاتی در حوزه های پایه و بالینی تأسیس شده است. دانش آموختگان این رشته، در قالب تیم آموزشی درمانی، با درخواست پزشک مستقیم بیمار و با استفاده از روش های مرتبط با طب سوزنی، صرفاً در بخشهای پایه یا بالینی دانشگاهی که واجد استانداردهای برنامه هستند در زمینه ی پیشگیری، درمان و بازتوانی بیماران به صورت تمام وقت به انجام تحقیقات پایه یا بالینی می پردازند.

*دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی موظف است، با همکاری دبیرخانه های مرتبط معاونت آموزشی و معاونت درمان وزارت متبوع نتایج کار دانشجویان و دانش آموختگان را به طور مستمر و پس از اتمام دو دوره ارزیابی نموده و به شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی گزارش نماید، تا شورا درخصوص نحوه تداوم دوره تصمیم گیری به عمل آید.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

۱- قبولی در آزمون ورودی مطابق با ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۲- دارندگان مدارک دکتری عمومی پزشکی و کلیه رشته های تخصصی بالینی

مواد امتحانی و ضرایب آن:

امتحان کتبی پذیرش دانشجوی دوره دکترای تخصصی طب سوزنی شامل ۴ درس با ضرایب ذیل خواهد بود.

ردیف	ماده امتحانی	ضریب
۱	مبانی طب سوزنی	۲
۲	آناتومی فیزیولوژی انسانی	۲
۳	آمار حیاتی	۲
۴	گزیده مباحث پزشکی کلاسیک شامل: نشانه شناسی پزشکی، نورولوژی، روانپزشکی، بیهوشی (درد و طب تسکینی)، طب فیزیک و توانبخشی، داخلی، تغذیه و زنان	۲

جهت کسب اطلاع از آخرین تغییرات در مدارک تحصیلی مورد پذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هر سال تحصیلی، به دفترچه آزمون دکترای تخصصی (Ph.D.) رشته های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

الف: در جهان:

طب سوزنی یک روش خیلی قدیمی درمانی است که قدمتی چند هزار ساله دارد شایان ذکر است که مهمترین سنگ بنای تاریخچه طب سوزنی در عهد امپراتور زرد (Huang Di) (۲۶۹۷-۲۵۹۷ قبل از میلاد) گذاشته شد. در سال ۱۶۰۱ Yang Jizhon کتاب (Principles Of Acupuncture and Moxibustion) را نوشت که ذخیره گرانقدری بر بازیابی اصول Nan Jing بود و همین کتاب بود که بر اساس آموزه های آن G. Soulie de Morant طب سوزنی را در قرن ۱۷ به اروپا معرفی نمود. (۱)

در راهپیمائی بزرگ طرفداران مائو که از سال ۱۹۳۴ در تقابل با ملی گراها شروع شد، طب سوزنی در بهبود وضعیت سلامتی نظامیان کمک زیادی نمود و همین عاملی بود که بعد از پیروزی آنها در دهه پنجاه میلادی، مائو در ترویج طب سوزنی و شاخه های آن مساعدت زیادی نماید و نهایتاً در سال ۱۹۵۰ طب نوین و طب سوزنی و ماساژ را با هم تلفیق نمود و دستور داد که در اکثر بیمارستانها هر دو روش درمان بکار رود. (۱)

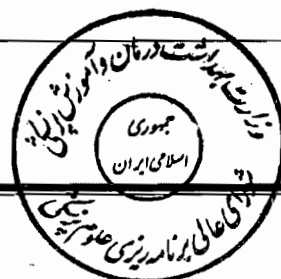
در سال ۱۹۵۴ مائو دستور داد که در چهار شهر پکن، تیان جین، نانجینگ و شانگهای دانشگاههای مستقل طب سوزنی تاسیس و با الگوهای مدرن و مبتنی بر اصول آکادمیک نسبت به تربیت نیروی انسانی متخصص همت گماردند. (۱)

امروزه بالغ بر دهها بیمارستان اختصاصی طب سوزنی در این کشور وجود داشته و کلیه بیمارستانهای طب نوین نیز دپارتمان طب سوزنی را دارا میباشند. حدود بیست و پنج دانشگاه طب سوزنی مستقل و شصت و هفت دانشگاه که گروه مستقل طب سوزنی را دارا می باشند حاصل کار توسعه ای این رشته در دهه های گذشته کشور چین می باشد.

در حال حاضر کلیه کشورهای آسیای جنوب شرقی، عمده کشورهای اروپایی و امریکای شمالی برنامه آموزش طب سوزنی را در سیستمهای آموزشی خود گنجانده اند، به نحوی که ۹۰٪ پزشکان کلینیکهای درد در آلمان از طب سوزنی استفاده میکنند. در امریکا بیش از ۱۱۰۰۰ پزشک علاقمند به طب سوزنی حضور دارند و به درجات مختلف به فراگیری مهارتهای مرتبط میپردازند. بیش از ۲۰۰۰ پزشک کانادایی دوره های طب سوزنی را گذرانده اند. (۲)

در حال حاضر آموزش طب سوزنی در امریکا به ۵ صورت ذیل ارائه میشود:

- (۱) در ۱۱ ایالت کالیفرنیا، کلمبیا، جورجیا، ایلینویز، لویزیانا، مرلند، مونتانا، نیویورک، نوادا، پنسیلوانیا و ویرجینیا ۵۰۰ ساعت آموزش طب سوزنی توسط پزشکان لازم است تا مجوز کار داده شود.
- (۲) در هجده ایالت، طب سوزنی در قلمرو پزشکی است و آموزش بیشتری نمی خواهد و محدود به پزشکان دارای مدرک است: آلاباما، آلاسکا، آرکانزاس، آیداهو، ایندیانا، آیووا، کانزاس، کنتاکی، میشیگان، می سی سی پی، میسوری، نیوهمپشر، کارولینای شمالی، داکوتای جنوبی، ویرجینای غربی و یومینگ.

۳) دوازده ایالت به طور مستقل بر اساس آموزش و یا امتحان، مدرک یا مجوز طب سوزنی به غیر پزشکان می دهند: کالیفرنیا، کلمبیا، فلوریدا، مونتانا، نوادا، نیومکزیکو، نیوجرسی، نیویورک، ارگون، رادایسلند و واشنگتن.

۴) چهار ایالت تحت شرایط نظارت خاص پزشکی (مثلاً معرفی از یک پزشک MD) اجازه کاربرد طب سوزنی می دهند: مریلند، ماساچوست، پنسیلوانیا و یوتا.

۵) ده ایالت فقط تحت نظارت مستقیم پزشک MD اجازه کاربرد طب سوزنی می دهند: آریزونا، کلرادو، کانکتیکات، دلاویر، لویزیانا، مین، تنسی، تگزاس، ورمونت و ویسکانسین.

البته در کلیه موارد شرکت در امتحان و داشتن گواهی مورد ایالتی ضروری می باشد (۳). در حال حاضر در ایالت متحده آمریکا، انگلستان، کانادا، استرالیا و غالب کشورهای آسیای جنوب شرقی رشته طب سوزنی در مقاطع MSC و PhD ارائه میشود. (۴)

در دهه ۵۰ و ۶۰ میلادی تحقیقات طب سوزنی به همراه مطالعات افزونتر بر روی متون قدیمی، اثرات بالینی در بیماریهای مختلف، بیهوشی با طب سوزنی و اثرات طب سوزنی بر بیماریهای داخلی انجام پذیرفت. و از دهه هفتاد میلادی تاکنون طب سوزنی در سیستم پزشکی چین نقش مهمی ایفا می نماید. (۵)

ب: در ایران:

در قرن ۱۳ میلادی رشیدالدین فضل ا... همدانی نخست وزیر ایرانی تبار دربار مغولها در ایران اولین کتاب طب سوزنی را با نام «تنسوق نامه» از زبان چینی به فارسی دری ترجمه نمود. اصل این کتاب هم اکنون در موزه ای در استانبول نگهداری می شود و نسخه ای از آن توسط دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۳ چاپ و منتشر گردیده است. از آن تاریخ به بعد اطلاع زیادی در خصوص استفاده از این روش در کشور وجود ندارد. (۶)

تاریخچه اخیر طب سوزنی در کشور ما مربوط به دهه پنجاه می شود که یک هیأت چینی به دعوت دولت ایران به کشور ما آمدند و نزدیک به یکسال در کرج، رامسر و بیمارستان شهدای تجریش مستقر بودند. پس از آن آقای دکتر رضوان اوحدی متخصص اورولوژی از فرانسه که طب سوزنی را در آنجا آموخته بود به ایران آمد و به همراه آقای دکتر مهاجر، اولین کتاب طب سوزنی را به فارسی تالیف و توسط انتشارات دانشگاه تهران منتشر کردند. (۶)

متأسفانه به علت واقع بودن تمامی مؤسسات آموزش طب سوزنی در خارج از کشور، دوره های آموزشی این متد درمانی بسیار پر هزینه می باشد و با گذشت سی سال از قدمت این رشته در ایران، هنوز هیچگونه آموزش آکادمیک رسمی در کشور وجود ندارد.

البته از سال ۱۳۸۵ سازمان نظام پزشکی با همکاری اکادمی طب سوزنی و ماساژ پکن طرح آموزش کوتاه مدت طب سوزنی برای پزشکان عمومی را طراحی و اجرا نمودند، به نحوی که نامبرندگان آموزش تئوری را در داخل کشور و حدود ۳-۴ ماه آموزش عملی را در کشور چین طی نمایند. معذالک دوره ی مزبور به دلیل عدم احراز شرایط آموزش استاندارد لازم و به دلیل عدم طی مراحل تأیید، قابل ارزشیابی توسط وزارت بهداشت تشخیص داده نشد (۳).

در حال حاضر (سال ۱۳۹۲)، گروهی در دانشگاه علوم پزشکی مشهد و افرادی در دانشگاههای علوم پزشکی کشور، دوره های دانشگاهی را طی کرده اند و با تأیید مراجع ذیصلاح در زمینه طب سوزنی فعالیت می نمایند.

- 1- Cai JF, Jiang J, Zhou JP, et al. Advanced Textbook on Traditional Chinese Medicine and Pharmacology. Vol 1. 2nd ed. Beijing: New World Press; Last edition .
- 2- Filshie J, White A. Medical Acupuncture, a Western Scientific Approach. Edinburgh; Last edition .
- 3- Stux G, Hammerschlag R, Berman BM, Birch S, Cassidy CM, Cho ZH. Clinical Acupuncture: Scientific Basis. 1st ed. New York: Springer; 2001.
- 4- Shi Jing. Analysis of Acupuncture Education and International Teaching Mode <http://eic.tjutcm.edu.cn/bencandy.php?fid=58&id=623>
- 5- World Health Organization. Acupuncture: Review and Analysis of Reports on Controlled Clinical Trials. Geneva: World Health Organization; Last edition .

۶- انجمن علمی طب سوزنی ایران. تاریخچه طب سوزنی در ایران. ۱۳۸۸. قابل دسترسی در:

<http://www.isaa.ir/sharghi.php?id=12>. تاریخ مشاهده ۳ خرداد ۱۳۹۰.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان رشته طب سوزنی می‌توانند در جایگاه‌های زیر در کشور مشغول شوند:

- مراکز تحقیقاتی دانشگاهی
- کلینیک‌های ویژه طب سوزنی در دانشگاه‌های علوم پزشکی
- دانشگاه‌های علوم پزشکی
- کلینیک‌های درد، طب تسکینی، تغذیه و ترک اعتیاد در دانشگاه‌های علوم پزشکی

توضیحات:

- ۱- هدف اصلی از تاسیس این رشته گسترش تحقیقات در زمینه طب سوزنی است.
- ۲- دانشگاه‌ها می‌توانند برای تامین اعضای هیئت علمی گروه طب سوزنی خود، و تشکیل این گروه افراد واجد صلاحیت را از بین دانش‌آموختگان از طریق فراخوان و مسیرهای قانونی گزینش نمایند.
- ۳- دانش‌آموختگان رشته طب سوزنی، اگرچه برای انجام تحقیقات بالینی در زمینه این رشته نیازمند انجام بعضی اقدامات بالینی هستند، ولی حق طبابت تخصصی بالینی در زمینه طب سوزنی را ندارند. این افراد در صورت تمایل به انجام کار خصوصی تنها مجازند در مقطع پزشکی عمومی و در صورت داشتن تخصص بالینی در حیطه مربوطه، در قالب آیین‌نامه و مقررات موجود اقدام به کار انتفاعی نمایند.

- ۴- دانش‌آموختگان مجاز به استفاده از عناوینی نظیر متخصص طب سوزنی نمی‌باشند.

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

- در تدوین این برنامه، برارزش‌های زیر تاکید می‌شود:
- تامین سلامت آحاد جامعه با روش‌های ارزان و موثر
 - بسیج نیروهای درونی برای بدست آوردن مجدد تعادل و هماهنگی بدن که در اثر بیماری آن را از دست داده‌اند.
 - کاستن حداکثری استفاده از داروهای شیمیایی که می‌توانند برای سلول‌های بدن مضر باشند.
 - تاکید بر ارائه خدمات به صورت ادغام یافته (Integrative medicine)
 - جلب اعتماد بیماران و متخصصین طب کلاسیک
 - رعایت اخلاق حرفه‌ای و پرهیز از داخل کردن موهومات غیرمستند به طب
 - تاکید بر انجام اقدامات مستند و معتبر
 - کاستن از وابستگی به تجهیزات و اقدامات پرهزینه

دورنما (چشم‌انداز):

امید می‌رود در ۱۰ سال آینده، گروه آموزشی طب سوزنی مطابق با آخرین استانداردها، در دانشگاه‌های علوم پزشکی راه اندازی شود.

رسالت (ماموریت):

رسالت رشته طب سوزنی، تربیت نیروهای مطلع، کارآزموده، توانمند و کارا است که به سلامت افراد و جامعه حساس بوده و در قالب تیم درمانی، در کنار متخصصین طب کلاسیک به تسکین آلام بیماران و بهبودی بیماران مزمن کمک نمایند و با انجام پژوهش‌های پایه و بالینی به ارتقای مستندات بومی درباره این رشته مبادرت نمایند.

پیامدهای مورد انتظار از دانش‌آموختگان:

انتظار می‌رود، دانش‌آموختگان این رشته قادر باشند:

- با بیماران و متخصصین و پزشکان مسئول مستقیم بیمار ارتباط موثر حرفه‌ای برقرار نمایند.
- با انجام پژوهش در زمینه‌های متنوع طب سوزنی، در حیطه‌های پایه (Basic) و بالینی (clinical) در گسترش مرزهای دانش و تقویت مستندات بومی ایفای نقش نمایند.
- توانمندیهای لازم را در زمینه‌های سوزن‌گذاری، سوزن‌برداری، Blood letting, cupping، ماساژ چینی و Microsystems acupuncture کسب و آنها را در قالب تیم درمانی برای بیماران بکارگیرند و نتایج اقدامات خود را ارزشیابی و نتایج حاصله را با نتایج حاصل از طب کلاسیک مقایسه نمایند.
- دانش و توانمندیهای خود را به فراگیران رشته منتقل نمایند.
- با شرکت در فعالیتهای آموزشی مانند (گزارشات صبحگاهی، راندهای بالینی، کلینیکهای سرپایی، کلینیکهای درد، ژورنال کلاب و نظایر آن)، تاثیر فعالیتهای رشته را به متخصصین و پزشکان مسئول بیماران نشان داده، نظر آنها را به استفاده از شیوه‌های طب سوزنی جلب نمایند.

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

دانش‌آموختگان این رشته در نقشهای آموزشی، پژوهشی، مشاوره‌ای، درمانی، مراقبتی، پیشگیری و مدیریتی در جامعه ایفای نقش خواهند نمود.

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

دانش‌آموختگان رشته طب سوزنی، به ترتیب هر یک از نقش‌های فوق، وظایف زیر را در جامعه به عهده خواهند داشت:

در نقش آموزشی:

- آموزش مبانی طب سوزنی به گروه‌های مختلف پزشکی، بیماران و جامعه
- مشارکت در تدوین راهنماهای (Guide lines) مرتبط با طب سوزنی
- مشارکت در برنامه‌های آموزش مداوم در زمینه طب سوزنی

در نقش پژوهشی:

- طراحی، تدارک، سازماندهی، اجرا و ارزشیابی پژوهشهای پایه و بالینی در زمینه طب سوزنی
- مشارکت در طرح‌های ملی مرتبط با طب سوزنی
- تولید علم بومی و مستندسازی آن از طریق نشر نتایج پژوهشهای انجام شده

در نقش مشاوره‌ای:

- ارائه مشاوره به سیاستگذاران نظام سلامت در زمینه طب سوزنی
- ارائه مشاوره به متخصصین طب کلاسیک
- ارائه مشاوره به بیماران جهت اصلاح رفتارهای تغذیه‌ای و شیوه زندگی

در نقش درمانی:

- مشارکت در درمان بیماریها در قالب تیم تخصصی، طبق درخواست پزشک معالج، با استفاده از مدالیت‌های درمانی طب سوزنی*
- مشارکت در درمان بیماریهای ارجاع شده توسط متخصصین بالینی با استفاده از مدالیت‌های درمانی طب سوزنی*

در نقش مراقبتی:

- آموزش موارد مرتبط در خودمراقبتی به بیماران
- کمک به بازگشت به فعالیتهای طبیعی بیماران از طریق ماساژ
- مراقبت از بیماریهای مزمن و ارتقا زندگی بدون وابستگی با بکارگیری* مدالیت‌های لازم در این طب

در نقش مدیریتی:

- مشارکت در مدیریت کلینیکهای طب سوزنی
- مدیریت پروژه‌های تحقیقاتی مرتبط با طب سوزنی

* مدالیت‌های طب سوزنی عبارتند از: طب سوزنی کلاسیک، ماساژ چینی، میکروسیستم آکوپانچرها، طب گیاهی، طب فشاری، رفلکسولوژی، حجامت خشک و تر و اصلاح تغذیه

در نقش پیشگیری :

دانش آموختگان این رشته، در زمینه پیشگیری از بیماری‌ها مانند آسم، رینیت آلرژیک، دیسمنوره، دردهای میگرنی و غیره مبتنی بر شواهد نقش ایفاء می نمایند.

توانمندی و مهارت‌های اصلی مورد انتظار:

الف: توانمندی‌های عمومی مورد انتظار: (General Competencies)

لازم است، برای ورودی‌های این رشته، علاوه بر توانمندی‌های مورد نیاز برای رشته پزشکی عمومی یا تخصصی، کسب توانمندی‌های زیر تاکید شود.

توانمندی‌های عمومی مورد انتظار برای دانش آموختگان این مقطع عبارتند از:

- مهارت‌های ارتباطی
- آموزش
- پژوهش
- نگارش و نقد مقالات علمی
- تفکر نقادانه و مهارت‌های حل مسئله
- مهارت‌های مدیریت (سیاستگذاری- برنامه ریزی- سازماندهی- اجرا - پایش، نظارت و کنترل- ارزشیابی) مبتنی بر شواهد
- حرفه ای گرایی
- مهارت کار تیمی

ب: توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار: (Special Competencies)

(لازم است کلیه توانمندی‌های ذکر شده در این بخش، در قالب تیم درمانی در تخصص‌های بالینی مختلف مورد استفاده قرار گیرند).

مهارت‌های عملی :

- تشخیص الگوی بیماری بر مبنای طب چینی
- طب سوزنی کلاسیک (body acupuncture)
- طب سوزنی گوش (Ear – acup)
- متد طب سوزنی شکم (Abdominal – acup)
- متد طب سوزنی جمجمه (Scalp – acup)
- متد طب سوزنی مچ پا و مچ دست (Wrist – ankle)
- متد طب سوزنی سریع (Quick – needling)
- متد Cat gut Embedding
- متد Acu-injection
- متد Blood letting
- Cupping
- Ear stick
-

- Elecrto – acupuncture
- Moxibustion
- Foot Reflexology
- Acupressure
- ماساژ چینی

- کار با حیوانات آزمایشگاهی

تذکر: موارد فوق در لاگ بوک کاغذی یا الکترونیکی که توسط گروه تدوین خواهد شد آورده می شود و بخشی از مدارک مربوط به تأیید صلاحیت دانشجو و دانش آموزان را برای انجام اقدامات طب سوزنی تشکیل می دهد. با توجه به متفاوت بودن Learning curve در افراد، تشخیص تعداد دفعات برای کسب مهارت به عهده استاد است و کفایت انجام مهارت، در Log book به تأیید استاد خواهد رسید.

راهبردهای آموزشی :

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- تلفیقی از دانشجو و استاد محوری
- یادگیری مبتنی بر مشکل (Problem based)
- یادگیری مبتنی بر شواهد (evidence based)
- اینتر دیسیپلینری همراه با ادغام موضوعات و فعالیت ها
- آموزش بیمارستانی (hospital based)
- یادگیری سیستماتیک

روش ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- انواع کنفرانسهای داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی، بین رشته ای و بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه های کوچک - کارگاه های آموزشی - ژورنال کلاب و کتاب خوانی - case

presentation

- راندهای کاری و آموزشی - آموزش سرپایی - آموزش در اقدامات عملی
- استفاده از تکنیک های آموزش از راه دور و شبیه سازی، بر حسب امکانات
- مشارکت در آموزش رده های پایین تر (برای ورودی های سالهای بعد)

self education, self study

- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود که فراگیران:

- منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند. این مقررات توسط گروه آموزشی برای دو حوزه پایه و بالینی تدوین و در اختیار دانشجویان گروه‌های نظارتی قرار خواهند داد.
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- در صورت کار با حیوانات، مقررات اخلاقی (۳) مرتبط را دقیقاً رعایت نمایند.
- از منابع اصلی درس: و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران و متخصصین رشته‌های دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.
- موارد ۱، ۲، ۳ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

الف- روش ارزیابی

دانشجویان با روشهای:

کتبی، شفاهی، OSCE ، DOPS، آزمون ۳۶۰ درجه و ارزیابی کارپوشه ارزیابی خواهند شد.
 کارپوشه (port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، نتایج آزمونهای انجام شده، مقالات، تشویقها و تذکرات،
 گواهیهای انجام کار و نظایر آن است.

ب- دفعات ارزیابی:

★ مستمر

★ سالیانه

★ دوره‌ای

★ نهایی

شرح وظایف دانشجویان:

- حضور تمام وقت دانشجو در مرکز آموزشی
- انتخاب حیطه تحقیقاتی پایه یا بالینی
- انتخاب اساتید راهنمای بالینی یا پایه و طب سوزنی و استاد مشاور
- انتخاب موضوع پایان نامه در زمان تعیین شده
- ارائه حداقل ۱۰ کنفرانس، مدیریت ۱۰ ژورنال کلاب در طول دوره در موضوعات طب سوزنی و ثبت مستندات در کارنما (Logbook)
- شرکت در فعالیتهای آموزشی و کشیکهای بخش بالینی معرفی شده، تحت نظر اساتید و ثبت کشیکها در کارنما
- مشارکت در آموزش دانشجو سال پایین تر

فصل دوم

(حداقل نیازهای برنامه)

برنامه آموزشی رشته طب سوزنی

در مقطع دکترای تخصصی (Ph.D.)

حداقل هیات علمی مورد نیاز (تعداد - گرایش - رتبه):

الف: اعضای هیات علمی ثابت:

اعضای ثابت گروه آموزشی، حداقل ۵ نفر عضو هیات علمی تمام وقت دانشگاه با حداقل مرتبه علمی استادیار که حداقل یک نفر آنها دانشیار باشد در رشته طب سوزنی یا طب چینی مورد تایید از مراجع ذیصلاح، با گواهی انجام کار در یکی از تخصص های بیماریهای داخلی، کودکان، زنان، روانپزشکی، طب فیزیکی و توانبخشی، بیهوشی (درد یا طب تسکینی)، پوست و یا نورولوژی هستند که در محل گروه آموزشی استقرار دارند

ب: اعضای هیات علمی غیر ثابت:

این اعضاء، اعضای هیات علمی پایه یا یکی از رشته های بالینی فوق هستند که گروه با آنها تفاهم نامه همکاری تنظیم می نماید. و در سایر گروه های آموزشی و حتی در دانشگاه های دیگر استقرار دارند.

کارکنان دوره دیده یا آموزش دیده مورد نیاز برای اجرای برنامه:

کارشناسان یا کاردanan گروه پزشکی که آموزش لازم را در خصوص همراهی پزشک و کمک در آماده سازی بیمار، انجام مراحل اولیه ماساژ، کشیدن سوزنها، نصب دستگاه های مورد استفاده و انجام کاپینگ و کمک در انجام wet cupping، خارج نمودن سوزنها از بدن بیمار و سایر موارد توسط اعضای گروه آموزشی دیده باشد.

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

فضای عمومی مورد نیاز عبارتند از:

- کلاسهای درسی مجهز به ویدئو پروژکتور - اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس - بایگانی آموزش
- skill lab- اختصاصی - اتاق استادان - اتاق رایانه
- کتابخانه مجهز به منابع علمی مورد نیاز
- اتاق دانشجویان مجهز به رایانه - ابزار کمک آموزشی - مانکن های آموزشی برای skill lab

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

- ۱- درمانگاه طب سوزنی
- ۲- کلینیکهای درد (در تیم pain management دانشگاه)
- ۳- بخشهای داخلی-کودکان-زنان-نورولوژی-روانپزشکی-سرطان، طب تسکینی، بیهوشی و طب فیزیکی و توانبخشی
- ۴- اتاق یا مرکز آموزش مهارت های طب سوزنی (Skill-lab)
- ۵- حیوانخانه
- ۶- مراکز تحقیقات مرتبط
- ۷- اتاق عمل جهت آموزش مهارتهای رگ گیری، CPR و غیره.

توضیحات:

- ۱- درمانگاه طب سوزنی باید حداقل دارای ۳۰ متر مربع مساحت، با تهویه و نور مناسب باشد. ضمناً هر درمانگاه باید دارای حداقل ۳ کابین مستقل درمانی با امکانات مرتبط از قبیل تخت تخصصی، جالباسی، کمد کنار تخت، لامپ IR، دستگاه الکترو اکوپانکچر و صندلی مخصوص و فضای ماساژ باشد.
 - ۲- دانشجوی همراه با یکی از اعضای هیئت علمی گروه آموزشی در تیم pain management دانشگاه تحت مدیریت گروه آموزشی مربوطه در کلینیک درد دانشگاه حضور پیدا می کنند.
 - ۳- دانشجوی همراه با یکی از اعضای هیئت علمی گروه طب سوزنی، با تجربه کار در بخشهای مرتبط، با هماهنگی قبلی با رئیس بخش مربوطه در بخشها حضور پیدا می کنند و در فعالیتهای آموزشی (گزارشات صبحگاهی، راندهای کاری و آموزشی و غیره) مشارکت می نمایند و هرگونه اقدام درمانی را در قالب تیم درمانی و با درخواست پزشک مسئول بیمار انجام خواهند داد.
 - ۴- گروه آموزشی، اتاقی که مجهز به وسایل و ابزار شبیه ساز و مجازی است را برای آموزش مهارتهای مرتبط تخصیص می دهد.
- تذکر مهم: بعد غالب و هدف کلیه اقدامات درمانی برای دانشجوی این رشته، تحقیق در حوزه طب سوزنی است.

جمعیت های مورد نیاز:

در آموزش دانشجویان حضور بیماران داوطلب جهت آموزش بالینی طب سوزنی ضروریست. طیف بیماران، مبتلایان به دردهای مزمن، بیماریهای روماتولوژیک، اختلالات سایکوسوماتیک، برخی بیماریهای رایج زنان و زایمان، برخی بیماریهای نورولوژیک و نظایر آن که دارای استنادات و تاییدات جهانی است خواهد بود.

بخشها و تخصصهای مورد نیاز:

- ۱- متخصص یا دکترای تخصصی طب چینی یا طب سوزنی
- ۲- بخش آموزشی فعال داخلی اعصاب، داخلی، زنان، بیهوشی، طب تسکینی، روانپزشکی، طب فیزیکی و توانبخشی، طب سنتی ایرانی
- ۳- بخش فعال آموزشی پرتونگاری تشخیصی

تجهیزات آموزشی اختصاصی مورد نیاز:

- ۱- تخت استاندارد طب سوزنی
- ۲- چراغ مادون قرمز و لامپ IR
- ۳- دستگاه الکتروآکوپانکچر
- ۴- کمد کنار تختی
- ۵- انواع سوزنها و ابزار مصرفی
- ۶- صندلی مخصوص طب سوزنی

فصل سوم

مشخصات دوره و دروس

برنامه آموزشی رشته طب سوزنی

در مقطع دکترای تخصصی (Ph.D.)

- ۱- نام دوره : دکتری تخصصی (Ph.D) رشته طب سوزنی
- ۲- طول دوره و ساختار آن : مطابق با آیین نامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

۳- تعداد کل واحد های درسی:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۵۰ واحد است که به شرح زیر می باشد:

واحدهای اختصاصی اجباری (Core)	۲۲ واحد
واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core)	۸ واحد
پایان نامه	۲۰ واحد
جمع کل	۵۰ واحد

جدول الف : دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته طب سوزنی

ردیف	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعت درسی			پیش نیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۱	*سیستم های اطلاع رسانی پزشکی	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶	
۲	آمار و روش تحقیق پیشرفته**	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	
۳	تاریخچه و مبانی طب چینی**	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	
جمع		۵						

*گذراندن این درس برای تمام دانشجویانی که قبلاً آن را نگذرانیده اند الزامی می باشد.

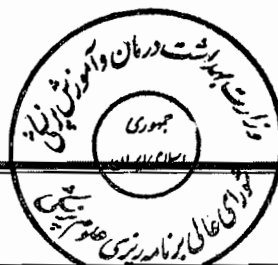
** گذراندن این دروس برای تمامی دانشجویان الزامی می باشد.

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره دکترای تخصصی (Ph.D.) رشته طب سوزنی

ردیف	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش نیاز یا همزمان
		نظری	کارآموزی	کل	نظری	کارآموزی	کل	
۰۴	مبانی تشخیص طب چینی	۳	۳	-	۵۱	-	۵۱	-
۰۵	آشنایی با مریدین ها (Meridians)	۲	۱	۱	۱۷	۵۱	۶۸	-
۰۶	گیاه شناسی طب چینی	۲	۲	-	۳۴	-	-	-
۰۷	میکروسیستم های طب سوزنی با تاکید بر گوش	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۰۸	کاربرد طب سوزنی در بیماریهای داخلی	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۰۹	کاربرد طب سوزنی در اختلالات اسکلتی-عضلانی	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۱۰	کاربرد طب سوزنی در بیماریهای داخلی اعصاب	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۱۱	طب سوزنی مبتنی بر شواهد	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۱۲	کاربرد طب سوزنی در کنترل درد	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۱۳	کاربرد طب سوزنی در بیماریهای زنان زایمان	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۱۴	کاربرد طب سوزنی در بیماریهای روحی روانی	۱	۱	-	۱۷	-	۱۷	-
۱۵	*کارآموزی میکروسیستم های طب سوزنی با تاکید بر گوش	۱	-	۱	-	۵۱	۵۱	-
۱۶	*کارآموزی طب سوزنی در بیماریهای داخلی	۱	-	۱	-	۵۱	۵۱	-
۱۷	*کارآموزی طب سوزنی در اختلالات اسکلتی-عضلانی	۱	-	۱	-	۵۱	۵۱	-
۱۸	*کارآموزی طب سوزنی در بیماریهای داخلی اعصاب	۱	-	۱	-	۵۱	۵۱	-
۱۹	*کارآموزی طب سوزنی در کنترل درد	۱	-	۱	-	۵۱	۵۱	-
۲۰	*کارآموزی طب سوزنی در بیماریهای زنان و زایمان	۱	-	۱	-	۵۱	۵۱	-
۲۱	*کارآموزی طب سوزنی در بیماریهای روحی روانی	۱	-	۱	-	۵۱	۵۱	-
جمع		۲۲						

*دانشجویان پس از گذراندن کلیه واحدهای مرحله آموزشی قبل از انجام آزمون جامع در آخرین نیم سال تحصیلی مرحله آموزشی ملزم به گذراندن واحدهای کارآموزی جدول فوق (۷ واحد، کدهای ۱۵ لغایت ۲۱) می باشند.

آنان موظفند هر روز به غیر از ایام تعطیلی ۴ ساعت در کلینیک اختصاصی طب سوزنی تحت نظر اعضاء هیات علمی با برنامه ریزی جزئیات توسط مدیر گروه منطبق با سرفصل های دروس نظری ذکر شده به ازاء هر درس ۵۱ ساعت در قالب بسته اختصاصی به کارآموزی بپردازند.

گروه آموزشی مکلف است در پایان هر کارآموزی امتحان مربوطه را برگزار و نمره ارزشیابی را برای درج در کارنامه آموزشی به اداره آموزش اعلام نمایند.

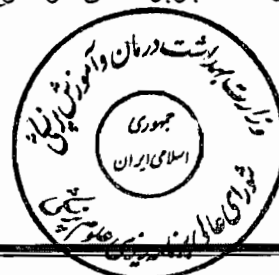
تبصره : بدیهی است مطالب کارآموزی مورد فراگیری بدنبال تائید گروههای آموزشی طب نوین مبنی بر موثر بودن طب سوزنی در بیماریهای مزبور می باشند.

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری (non core) برنامه آموزشی دوره دکترای تخصصی (Ph.D.) رشته طب

سوزنی

ردیف	نام درس	تعداد واحد درسی				تعداد ساعات درسی				پیشنیاز یا همزمان
		۱	۲	۳	۴	۱	۲	۳	۴	
۲۲	کارآموزی در بخش داخلی اعصاب**	۴	—	—	۴	—	—	—	۲۰۴	—
۲۳	کارآموزی در بخش رادیولوژی**	۴	—	—	۴	—	—	—	۲۰۴	—
۲۴	کارآموزی در بخش روماتولوژی**	۴	—	—	۴	—	—	—	۲۰۴	—
۲۵	کارآموزی در بخش طب فیزیکی و توانبخشی**	۴	—	—	۴	—	—	—	۲۰۴	—
۲۶	مبانی تئوری - جی و چی - گونگ*	۱	۰/۵	۰/۵	—	۹	۱۷	—	۲۶	۰.۸
۲۷	مبانی ماساژ چینی*	۲	۱	۱	—	۱۷	۳۴	—	۵۱	۰.۸-۰.۹
۲۸	مدیکال آکوپانکچر* (Medical Accupuncture)	۲	۱	۱	—	۱۷	۳۴	—	۵۱	۰.۹
۲۹	مکانیسم عمل طب سوزنی*	۱	۱	—	—	۱۷	—	—	۱۷	۰.۸-۰.۹
۳۰	کاربرد طب سوزنی در بیماریهای اطفال*	۲	۱	—	۱	۱۷	—	۵۱	۶۸	۰.۸-۰.۹
۳۱	مبانی طب فشاری*	۲	۱	۱	—	۱۷	۳۴	—	۵۱	۰.۸-۰.۹
۳۲	مبانی رفلکسولوژی پا*	۲	۱	۱	—	۱۷	۳۴	—	۵۱	۰.۸-۰.۹
۳۳	کاربرد طب سوزنی در بیماریهای پوستی*	۲	۱	—	۱	۱۷	—	۵۱	۶۸	—
جمع		۳۸								

*دانشجو می بایست ۴ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان نامه موردنظر، با موافقت اساتید راهنمای متخصص بالینی یا پایه و طب سوزنی و تائید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذراند.
**تذکر: دانشجویبراساس موضوع پایان نامه یکی از کارآموزی های فوق (۴ واحد) را انتخاب می نماید.

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: دانشجو باید در پایان این درس بتواند اجزاء مختلف یک رایانه شخصی را بشناسد و عملکرد هریک را بداند، با سیستم عامل ویندوز آشنا باشد، بتواند آن را نصب و رفع ایراد بکند و کار با برنامه‌های کاربردی مهم را فرا گیرد. همچنین توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه‌ای و روشهای مختلف جستجو در بانکهای اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویسهای کتابخانه‌ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود. از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت است به گونه‌ای که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایتهای معروف و مفید اطلاعاتی رشته خود آشنا شود. در پایان، دانشجو باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد.

شرح درس: در این درس دانشجو با اجزای مختلف رایانه‌ی شخصی، سیستم عامل ویندوز، اینترنت، سایتهای مهم، پست الکترونیکی و بانکهای اطلاعاتی آشنا می‌شود تا بتواند به طور عملی از رایانه و امکانات آن برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

* آشنایی با رایانه‌ی شخصی:

۱- شناخت اجزای مختلف سخت افزاری رایانه شخصی و لوازم جانبی.

۲- کارکرد و اهمیت هریک از اجزای سخت افزاری و لوازم جانبی.

* آشنایی و راه اندازی سیستم عامل ویندوز:

۱- آشنایی با تاریخچه‌ی سیستم عامل‌های پیشرفته خصوصاً ویندوز.

۲- قابلیت و ویژگی‌های سیستم عامل ویندوز.

۳- نحوه‌ی استفاده از Help ویندوز.

۴- آشنایی با برنامه‌های کاربردی مهم ویندوز.

آشنایی با بانکهای اطلاعاتی مهم و نرم افزارهای عملی - کاربردی رشته تحصیلی.

۱- معرفی و ترمینولوژی اطلاع رسانی.

۲- آشنایی با نرم افزارهای کتب مرجع رشته تحصیلی روی لوح فشرده و نحوه استفاده از آنها.

۳- آشنایی با بانکهای اطلاعاتی نظیر: Medline, Embase, Biological Abstract و ... و نحوه جستجو در آنها.

۴- آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود روی لوح فشرده و روشهای جستجو در آنها.

*آشنایی با اینترنت:

۱- آشنایی با شبکه‌های اطلاع‌رسانی.

۲- آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و فراگیری ابعاد مختلف آن.

۳- فراگیری نحوه تنظیم مرورگر اینترنت برای اتصال به شبکه.

۴- نحوه کار و جستجو با موتورهای جستجوی مهم.

۵- آشنایی با چند سایت معروف و مهم رشته‌ی تحصیلی.

منابع اصلی درس

1-Finding Information in Science, Technology and Medicine Jill Lambert, Taylor & Francis last edition

2- Information Technology Solutions for Healthcare Krzysztof Zieliński et al., last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- در حیطه شناختی: ارزشیابی دانشجو در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی انجام می‌شود.

- در حیطه روانی- حرکتی: آزمون عملی مهارت دانشجو در استفاده از رایانه، سیستم عامل ویندوز و جستجوی اینترنتی با استفاده از چک لیست انجام می‌گیرد.

نام درس: آمار و روش تحقیق

کد درس: ۰۲

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف این درس آشنایی دانشجویان مبانی مقدماتی آمار و روش تحقیق.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

آمار توصیفی و توزیع فراوانی:

مفاهیم اساسی: هدف آمار، آمار توصیفی، آمار استنباطی، جامعه و نمونه، مقیاس های اندازه گیری (اسمی، ترتیبی، فاصله ای، نسبی) توزیع فراوانی و نمودارها
ریش های مرکزی: معدل ها، میانه، میانگین

شاخص های پراکندگی: دامنه تغییرات، انحراف چارکی، واریانس و انحراف استاندارد، گشتاورهای پیرامون میانگین

نمره های استاندارد و منحنی طبیعی: رتبه و نقاط درصدی، نمره های استاندارد ($Z, t, \dots$) و منحنی طبیعی استاندارد و سطح زیر منحنی

همبستگی، رگرسیون و احتمالات: همبستگی (ضریب همبستگی [اسپیرمن، پیرسون]، ضریب تعیین رگرسیون و پیش بینی: پیش بینی نمره های استاندارد Z ، خط رگرسیون، خطای استاندارد برآورد احتمالات

آمار استنباطی: روش های نمونه گیری، تصادفی ساده، منظم یا سیستماتیک، طبقه ای، خوشه ای، خطای نمونه گیری

آزمون فرضیه: فرض صفر، فرض خلاف، خطای نوع اول، خطای نوع دوم، توان آزمون

آزمون های t و آزمون های معناداری: توزیع t استودنت، مقایسه میانگین های دو گروه مستقل یا همبسته، آزمون های معنادار بودن نسبت، واریانس و همبستگی، تجزیه و تحلیل واریانس و آزمون های تعقیبی، تفکیک مجموع مجزورات و نسبت F ، مفروضه های تحلیل واریانس یک طرفه، طرح بلوکی تصادفی شده، تحلیل واریانس با اندازه گیری مکرر، آزمون های تعقیبی: چند دامنه ای دانکن، نیومن-کزن، توکی، شفه

آزمون های ناپارامتریک: مجذور خی دو، یومان-ویتنی، کروسکال والیس

آشنایی با انواع مطالعات: توصیفی، تحلیلی، مداخله ای

روش سیستماتیک تدوین پروپوزال: مقدمه، تعیین موضوع، بیان مسئله، اهداف تحقیق، فرضیه یث سئوالات مهم، مفاهیم و متغیرها، مقیاسهای اندازه گیری، جامعه مورد مطالعه، روشهای جمع آوری اطلاعات، روش تجزیه و تحلیل داده ها، بررسی مطالعات قبلی، روشهای اجرا

منابع اصلی درس:

- ۱- محمد ک، نهایتپیان و، ملک افصلی ح. روشهای آماری و شاخصهای بهداشتی. تهران: سلمان؛ آخرین چاپ.
- ۲- داوسون، ساندروز. بت. آمار پزشکی: پایه - بالینی. ترجمه علی اکبر سرفراز، رابرت تراپ، محمود روحانی. مشهد: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی مشهد، آخرین چاپ.
- ۳- ملک افصلی، حسین؛ مجد زاده، رضا؛ توکلی، سامان. روش شناسی پژوهش های کاربردی در علوم پزشکی. ویرایش ۱. تهران: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی تهران، آخرین چاپ.

نحوه ارزشیابی دانشجوی:

۲۰ نمره به تفکیک: ۱۰ نمره پایان ترم، ۵ نمره میان ترم، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

هدف کلی درس: هدف این درس آشنایی دانشجویان با تاریخچه و مبانی مقدماتی طب چینی میباشد
رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

آشنایی با تعاریف و استراتژی سازمان جهانی بهداشت درباره طب سنتی و مکمل

ارائه ی تاریخچه طب چینی و سیر تحول آن

آشنایی با فلسفه طب چینی و مفاهیم آن

آشنایی با تئوری بین و یانگ

آشنایی با تئوری پنج عنصر

آشنایی با سیمای اعضا از منظر طب سوزنی

• آشنایی با ۵ عضو اصلی

• آشنایی با ۶ عضو فرعی

• ارتباط اعضا اصلی و فرعی

آشنایی با ذات، انرژی حیاتی، خون و مایعات بدن در طب چینی

سبب شناسی بیماریها از منظر طب چینی

پاتوژن ها از منظر طب چینی

آسیب شناسی بیماریها از منظر طب چینی

پیشگیری و اصول درمان از منظر طب چینی

منابع اصلی درس:

1. Cai JF, Jiang J, Zhou JP, et al. Advanced Textbook on Traditional Chinese Medicine and Pharmacology. Vol. Beijing: New World Press; Last edition .
2. Maciocia G. The Foundations of Chinese Medicine. Oxford: Churchill Livingstone; Last edition .

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۱۰ نمره پایان ترم، ۵ نمره میان ترم، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

نام درس: مبانی تشخیص در طب چینی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: دانشجویان مبانی تشخیص در این طب را فراگیرند و بتوانند با استفاده از این اصول الگوهای

بیماری افراد را شناسایی نمایند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت نظری)

آشنایی با چهار متد تشخیصی در طب چینی:

• مشاهده

۱. مشاهده علائم حیاتی
۲. مشاهده سیمای بدن
۳. مشاهده فیزیک بدن و رفتار
۴. مشاهده زبان (اصول تشخیصی مبتنی بر زبان)
۵. مشاهده سر و مو
۶. مشاهده گردن
۷. مشاهده منافذ و دریچه ها
۸. مشاهده پوست
۹. مشاهده مویرگ سطحی انگشت اشاره در کودکان
۱۰. مشاهده دستگاه تناسلی خارجی

• سمع و بویایی

• مصاحبه:

۱. اهمیت
۲. روشها و احتیاطات
۳. وضعیت عمومی
۴. پرسش شرایط بیماری فعلی
۵. تاریخچه پزشکی
۶. تاریخچه خانوادگی

• لمس:

۱. لمس نبض
۲. لمس سایر اعضا

افتراق سندرمها در طب چینی:

- بر اساس ۸ اصل
- بر اساس سبب شناسی
- بر اساس تئوری انرژی حیاتی، خون و مایعات بدن
- بر اساس تئوری اعضا بدن
- بر اساس تئوری مریدینها
- بر اساس ۶ مریدین
- بر اساس تریپل جیاو
- بر اساس سه سطح انرژی حیاتی
- تشخیص و ثبت موارد

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۱۰ نمره پایان ترم، ۵ نمره میان ترم، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

منابع اصلی درس:

1. Cai JF, Jiang J, Zhou JP, et al. Advanced Textbook on Traditional Chinese Medicine and Pharmacology.. Beijing: New World Press, Last edition .
2. Maciocia G. Diagnosis in Chinese Medicine. Oxford: Churchill Livingstone, Last edition
3. Chen JX, Hashemipour M, Yue LF. Chinese Medicine Study Guide Diagnostics. Beijing: People's Medical Publishing House; Last edition .

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری- ۱ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنائی با مریدینها و مسیر آنها و نقاط طب سوزنی هدف این درس میباشد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۵۱ ساعت کارآموزی)

تئوری و مبانی علمی طب سوزنی

مکانیسم عمل طب سوزنی

کانالها و شبکه های ارتباطی:

• مدل های گردش انرژی در مریدینها

• ۱۲ مریدین اصلی

۱. ارتباط کانالها

۲. شروع و خاتمه کانالها

• دایورژنتها

• مریدین عضلات

• مریدینهای رابط

• کلتراها

• نواحی پوستی

• مرینهای اکسترا

• مقیاسهای اندازه گیری در طب سوزنی

• راهنما های آناتومیکال

• نقاط اختصاصی طب سوزنی و خصوصیات

• ۱۴ مریدین دارای نقاط به تفصیل و بررسی نقاط از منظر محل نقطه، خصوصیات و طریقه سوزن زدن

منابع اصلی درس:

1. Ming S, Yang S. Advanced Textbook on Traditional Chinese Medicine and Pharmacology (Vol IV). Beijing: New World Press; Last edition .
2. Pirog JE. The Practical Application of Meridian Style Acupuncture. Berkeley: Pacific View Press; Last edition .
3. Filshie J, White A. Medical Acupuncture, a Western Scientific Approach. Edinburgh; Last edition .
4. Beijing University of Chinese Medicine, Shanghai University of Traditional Chinese Medicine, Nanjing University of Traditional Chinese Medicine, and The Institute of Acupuncture and Moxibustion of China Academy of Traditional Chinese Medicine. Essentials of Chinese Acupuncture. Beijing: Foreign Language Press; Last edition .

5. Hecker HU, Steveling A, Peuker ET, Kastner J. Practice of Acupuncture. New York: Thieme; Last edition .

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۱۰ نمره پایان ترم، ۵ نمره میان ترم، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف این درس آشنایی دانشجویان گیاهان چینی پرکاربرد و خواص آنها میباشد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

مبانی طب گیاهی در طب چینی:

- نام علمی و چینی گیاهان پرکاربرد
- خصوصیات گیاهان
- طعم گیاهان
- عملکرد گیاهان
- گرایش مریدینی گیاهان
- توکسیسیته گیاهان
- کاربرد گیاهان طب چینی:
- سازگاری گیاهان
- موارد منع مصرف
- دوزاژ
- نحوه ی مصرف
- مصرف اجزا

تحقیقات مدرن بر کارکرد گیاهان طب چین

مکانیسم اثر گیاهان

فرمولاسیون گیاهان چینی:

- در رلیز اکستریور
- در کلیر هیت
- در درین کردن به پایین
- در ایجاد توازن
- در درمان خشکی
- در بیرون کردن دمپ
- در گرم کردن سرمای درونی
- در افزایش قدرت
- در تنظیم انرژی حیاتی

- در تقویت خون
- در جلوگیری خونریزی
- آرام کردن روحی
- در درمان فلگم

منابع اصلی درس:

۱. Bensky D, Clavey S, Stoger E. Chinese Herbal Medicine: Materia Medica, Third Edition. Vista: Eastland Press, Last edition

۲. Yarong H. Advanced Textbook on Traditional Chinese Medicine and Pharmacology (Vol II). Beijing: New World Press. Last edition.

۳. Scheid V, Bensky D, Ellis A, Barolet R. Chinese Herbal Medicine: Formulas & Strategies (2nd Ed.), Last edition.

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۱۰ نمره پایان ترم، ۵ نمره میان ترم، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنائی دانشجو با مدل‌های مختلف طب سوزنی به جز روش مرسوم، با تاکید بر طب سوزنی در گوش.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

تعریف میکروسیستمها در طب سوزنی

تاریخچه میکروسیستمهای طب سوزنی

آشنایی با اسکالپ آکوپانکچر

آشنایی با ابدومینال آکوپانکچر

آشنایی با سوچوک

آشنایی با متد مچ دست - قوزک پا

آشنایی با متد طب سوزنی چشم

آشنایی با طب سوزنی صورت

آشنایی با طب سوزنی دهان

آشنایی با نواحی طب سوزنی گوش

متدهای تشخیصی در طب سوزنی گوش

متدهای قابل استفاده در طب سوزنی گوش

ارائه فرمولاسیونها گوش در بیماریهای مختلف کنترل تهوع و استفراغ

• ترگرپوینتهای میوفاسیال

• درد پشت

• نورالژی و نوروپاتی محیطی

• پروتکل NADA در اعتیاد

• کنترل وزن

• اضطراب و افسردگی

• آلرژی

منابع اصلی درس:

1. Huang LC, Huang WS. handbook of auricular treatment prescriptions & formulae. Orlando: shealth; Last edition.
2. Hecker HU, Steveling A, Peuker E. Microsystems Acupuncture: The Complete Guide: Ear - Scalp - Mouth – Hand. 1st ed. New York:Thieme, Last edition .
3. Strittmatter B. Ear Acupuncture: A Precise Pocket Atlas. New York:Thieme; Last edition .

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۱۰ نمره پایان ترم، ۵ نمره میان ترم، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف این درس آشناسازی دانشجویان رشته با مبانی کاربرد طب سوزنی در بیماریهای داخلی میباشد

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

آشنایی با مبانی طب چینی در بیماریهای داخلی
آشنایی با انواع الگوهای تشخیصی طب چینی در بیماریهای داخلی
آشنایی با اندیکاسیون و کنتراندیکاسیون مداخله طب سوزنی در بیماریهای داخلی
درمانهای تخصصی بیماریهای داخلی در طب سوزنی با بیان الگوهای طب چینی هر بیماری و درمان اختصاصی هر الگو به تفکیک:

- کاربرد طب سوزنی در آسم برونکیال
- کاربرد طب سوزنی در کوله سیستیت مزمن
- کاربرد طب سوزنی در بیماری عروق کرونر
- کاربرد طب سوزنی در دیابت ملیتوس
- کاربرد طب سوزنی در پرفشاری خون و افت فشار خون
- کاربرد طب سوزنی در سندرم روده تحریک پذیر
- کاربرد طب سوزنی در ریفلکسی گوارشی
- کاربرد طب سوزنی در آرتريت روماتوئید
- کاربرد طب سوزنی در بیماری کرون و کولیت اولسروز
- کاربرد طب سوزنی در درمان یبوست و اسهال
- کاربرد طب سوزنی در درمان شب ادراری
- کاربرد طب سوزنی در کنترل سرفه و تنگی نفس علامتی
- کاربرد طب سوزنی در تهوع و استفراغ
- کاربرد طب سوزنی در درمان هیپرتروفی خوش خیم پروستات
- کاربرد طب سوزنی در درمان خستگی
- کاربرد طب سوزنی در کنترل وزن
- کاربرد طب سوزنی در اختلالات هورمونی
- کاربرد طب سوزنی در اختلالات نعوظ

منابع اصلی درس:

- 1- Philippe Sionneau The Treatment of Disease in TCM: Diseases of the Head & Face Including Mental Emotional Disorder (vol. 1) . Blue Poppy Pr (February Last edition)
- 2- Will MacLean Clinical Handbook of Internal Medicine: The Treatment of Disease with Traditional Chinese Medicine: Vol 2: Spleen and Stomach. University of Western Sydney; 1 edition (Last edition)
- 3- George Lewith . The Acupuncture Treatment of Internal Disease (Alternative Medical Textbook)
. Athene Pub Co Ltd (Last edition)
- 4- Val Hopwood, Clare Donnellan . Acupuncture in Neurological Conditions, 1e [Hardcover]
. Churchill Livingstone; 1 edition (Last edition)

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۵ نمره میان دوره، ۱۰ نمره پایان درس، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف این درس آشناسازی دانشجویان رشته با مبانی کاربرد طب سوزنی در بیماریهای داخلی میباشد

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

آشنایی با مبانی طب چینی در بیماریهای اسکلتی - عضلانی

آشنایی با انواع الگوهای تشخیصی طب چینی در بیماریهای اسکلتی - عضلانی

آشنایی با اندیکاسیون و کنتراندیکاسیون مداخله طب سوزنی در بیماریهای اسکلتی - عضلانی

درمانهای تخصصی بیماریهای اسکلتی - عضلانی در طب سوزنی:

• تریگرپوینتهای میوفاسیال و سندرم فیبرومیالژیا

• Causalgia

• دیستروفی سندرم سمپاتیک

• درد شانه ناشی از:

۱. تاندونیت روتاتور کاف

۲. تاندونیت عضله دوسر بازو

۳. Frozen shoulder

۴. درگیری ریشه عصب

• درد گردن ناشی از اسپوندیلوز گردن

• درد عصب بازویی ناشی از اسپوندیلوز گردن

• Tennis elbow

• Golf elbow

• Carpal Tunnel syndrome

• درد پاشنه پا

• متاتارسالژیا

• درد پنجه پا

منابع اصلی درس:

- 1- Peter e Bardly. Acupuncture- Trigger points and Musculoskeletal pain.. Last edition . Churchill Livingstone
- 2- Will MacLean Clinical Handbook of Internal Medicine: The Treatment of Disease with Traditional Chinese Medicine: Vol 2: Spleen and Stomach. University of Western Sydney; (Last edition)
- 3- George Lewith . The Acupuncture Treatment of Internal Disease (Alternative Medical

Textbook). *Athene Pub Co*

- 4- Val Hopwood, Clare Donnellan . *Acupuncture in Neurological Conditions*, 1e [Hardcover] . *Churchill Livingstone*; 1 edition Last edition)

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۵ نمره میان دوره، ۱۰ نمره پایان درس، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف این درس آشناسازی دانشجو این رشته با کارکرد طب سوزنی در بیماریهای اعصاب میباشد

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

آشنایی با مبانی طب چینی در بیماریهای داخلی اعصاب

آشنایی با انواع الگوهای تشخیصی طب چینی در بیماریهای داخلی اعصاب

آشنایی با اندیکاسیون و کنتراندیکاسیون مداخله طب سوزنی در بیماریهای داخلی اعصاب

درمانهای تخصصی بیماریهای داخلی اعصاب در طب سوزنی با بیان الگوهای طب چینی هر بیماری و درمان اختصاصی هر الگو به تفکیک:

- سکته مغزی
- سندرم خستگی مزمن
- میاستنی گراویس
- مولتیپل اسکلروزیز
- نورالژی تری ژمو
- سندرم مینیر
- سرگیجه
- پارکینسون
- پلی میوزیت
- سندرم شوگرن
- سندرم بهجت
- اسکلودرمی
- دیستروفی ها
- در بروز مشکلات پیری

منابع اصلی درس:

- 1- Val Hopwood , Clare Donnellan. Acupuncture in Neurological Conditions
Churchill Livingstone; Last edition
- 2- Ying Xia, Xiaoding Cao, Gencheng. Wu. Acupuncture Therapy for
Neurological.Diseases: A Neurobiological View. Springer, Last edition

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۵ نمره میان دوره، ۱۰ نمره پایان درس، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف این درس آشنایی دانشجویان با مستندات و پیدایی روشهای مبتنی بر شواهد در طب سوزنی میباشد..

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

آشنایی با مبانی استخراج مطالعات مورد وثوق در طب سوزنی

آشنایی با موتورهای جستجو

آشنایی با هرم داده ها

آشنایی با موارد مورد استناد در مقالات

طب سوزنی مبتنی بر شواهد:

- Patient intervention comparison outcome: آشنایی با ایجاد سؤال ساختارمند در مداخلات طب سوزنی
- Search resources: آشنایی با نحوه استفاده از منابع معتبر شامل کتب مرجع تا مقالات سیستماتیک
- Critical appraisal: آشنایی با نحوه نقد موشکافانه از بین منابع
- Apply: کاربرد مهارت طب سوزنی مورد نظر در درمان
- Evaluation: آشنایی با ارزیابی کاربرد مداخله

منابع اصلی درس:

- 1- Mechanism of Acupuncture Therapy and Clinical Case Studies by Lily Cheung, Peng Li and Cheng Wong CRC Press; last edition
- 2- Hugh MacPherson . Acupuncture Research: Strategies for Establishing an Evidence Base. Curchil livingstone. last edition

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

۲۰ نمره به تفکیک: ۱۰ نمره پایان ترم، ۵ نمره میان ترم، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف این درس آشناسازی دانشجویان رشته با مبانی درد و کارکرد طب سوزنی در کنترل آن میباشد

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

آشنایی با مبانی درد در طب کلاسیک

آشنایی با مبانی درد در طب چینی

مکانیسمهای کنترل درد در طب سوزنی

آشنایی با روشهای کنترل درد در طب سوزنی

درمانهای تخصصی درد در طب سوزنی با بیان الگوهای طب چینی هر بیماری و درمان اختصاصی هر الگو به تفکیک:

• درمان درد های یکطرفه

• دردهای ناشی از سرطان

• سردرد های اولیه

• درد گردن

• گلودرد غیر چرکی

• بلع دردناک

• درد صورت

• درد چشم

• درد گوش

• درد بینی

• درد لب

• دندان درد

• درد زبان

• درد سینه غیر قلبی

• درد زیر بغل

• درد اپیگاستر

• درد هیپوکندر

• درد شکم غیر جراحی

• درد پشت (بالا و پایین)

• درد کتف

• درد ناحیه نشیمنگاهی

• درد مچ دست

• درد استئوآرتریت زانو

• درد لگن

• درد قوزک پا

منابع اصلی درس:

1-Peilin Sun. The Treatment of Pain with Chinese Herbs and Acupuncture, Last edition Churchill livingstone

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۵ نمره میان دوره، ۱۰ نمره پایان درس، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف این درس آشناسازی دانشجویان رشته با مبانی درد و کاربرد طب سوزنی در کنترل آن میباشد

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

آشنایی با مبانی طب چینی در بیماریهای زنان

آشنایی با انواع الگوهای تشخیصی طب چینی در بیماریهای زنان

آشنایی با اندیکاسیون و کنترااندیکاسیون مداخله طب سوزنی در بیماریهای زنان

درمانهای تخصصی بیماریهای زنان در طب سوزنی با بیان الگوهای طب چینی هر بیماری و درمان اختصاصی هر الگو به تفکیک:

• در مان اختلالات پریود

۱. پریود زودرس

۲. تاخیر در پریود

۳. آمنوره

۴. اولیگو منوره

۵. هیپو منوره

۶. هایپر منوره

۷. پریود نامنظم

۸. خونریزی بین قاعدگی

• دیسمنوره

• PMS

• افسردگی پس از زایمان

• زایمان بدون درد

• کنترل علائم منوپوز

• نازایی

• اختلالات شیردهی

• علائم دوران بارداری (درد، تهوع استفراغ، ترشح دستگاه تناسلی، تب بدون علت بعد از زایمان، ادرار کردن دردناک، اضطراب، بیوست)

• سندرم تخمدان پلی کیستیک

• زخمهای دستگاه تناسلی

• آندومترئوز

منابع اصلی درس:

- 1- Zita West. Acupuncture in Pregnancy and Childbirth, 2e .Last edition . Churchill livingstone
- 2-Giovanni Maciocia. Obstetrics and Gynecology in Chinese Medicine, *Last edition* Churchill livingstone
- 3- Royston Low .Acupuncture in Gynecology and Obstetrics: An Essential Guide for Practitioners and Student . Harpercollins Last edition

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۵ نمره میان دوره، ۱۰ نمره پایان درس، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف این درس آشناسازی دانشجویان رشته با مبانی کارکرد طب سوزنی در درمان بیماریهای روحی روانی میباشد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

آشنایی با مبانی طب چینی در بیماریهای روحی روانی

آشنایی با انواع الگوهای تشخیصی طب چینی در بیماریهای روحی روانی

آشنایی با اندیکاسیون و کنتراندیکاسیون مداخله طب سوزنی در بیماریهای روحی روانی

درمانهای تخصصی بیماریهای روحی روانی در طب سوزنی با بیان الگوهای طب چینی هر بیماری و درمان اختصاصی هر الگو به تفکیک:

- افسردگی
- اضطراب
- وسواس
- اوتیسم
- کنترل سو مصرف مواد
- آلزایمر
- کاهش حافظه
- اختلال دو قطبی
- سندرم بیش فعالی کودکان
- PTSD
- منابع اصلی درس:

Rosa N. Schnyer, John J. B. Allen PhD, Sabrina K. Hitt PhD and Rachel Manber PhD .
Acupuncture in the Treatment of Depression: A Manual for Practice and Research, Last
edition

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

۲۰ نمره به تفکیک: ۵ نمره میان دوره، ۱۰ نمره پایان درس، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

هدف این درس آشناسازی دانشجویان این رشته با کارکرد طب سوزنی در بیماریهای اعصاب میباشد

رئوس مطالب: (۲۰۴ ساعت کارآموزی)

آشنایی با مبانی طب چینی در بیماریهای داخلی اعصاب

آشنایی با انواع الگوهای تشخیصی طب چینی در بیماریهای داخلی اعصاب

آشنایی با اندیکاسیون و کنترااندیکاسیون مداخله طب سوزنی در بیماریهای داخلی اعصاب

درمانهای تخصصی بیماریهای داخلی اعصاب در طب سوزنی با بیان الگوهای طب چینی هر بیماری و درمان

اختصاصی هر الگو به تفکیک:

- سکته مغزی
- سندرم خستگی مزمن
- میاستنی گراویس
- مولتیپل اسکلروزیس
- نورالژی تری ژمو
- سندرم مینیر
- سرگیجه
- پارکینسون
- پلی میوزیت
- سندرم شوگرن
- سندرم بهجت
- اسکرودرمی
- دیستروفی ها
- در بروز مشکلات پیری
- تبصره: بدیهی است مطالب کارآموزی مورد فراگیری بدنبال تائید گروههای آموزشی طب نوین مبنی بر موثر بودن طب سوزنی در بیماریهای مزبور می باشند.

- 1- Val Hopwood , Clare Donnellan. Acupuncture in Neurological Conditions
Churchill Livingstone; last edition
- 2- Ying Xia, Xiaoding Cao, Gencheng. Wu. Acupuncture Therapy for
Neurological Diseases: A Neurobiological View. Springer, ; last edition

نحوه ارزشیابی دانشجو:

گزارش رئیس بخش و ارزیابی Log-book

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

در این دوره دانشجویان میبایست اطلاعات پزشکی خود در زمینه روشهای تشخیصی پرتو نگاری ارتقاء دهند. و بعنوان Observer در بخش بالینی فوق حضور می یابند.

رئوس مطالب: (۲۰۴ ساعت کارآموزی)

آشنایی با مبانی پرتو نگاری تشخیصی

آشنایی با کلیشه های X-Ray ساده استخوانها و مفاصل

آشنایی با MRI ستون فقرات و جمجمه

آشنایی با CT-Scan ستون فقرات و جمجمه

منابع اصلی درس:

1. Boll D, Haaga JR, Dogra VS, et al. CT and MRI of the Whole Body. Missouri: Mosby; ; *last edition*
2. Sutton D. Textbook of Radiology. Oxford : Churchill Livingstone; ; *last edition*
- 3-Sutton D. Radiology and Imaging for Medical Students. Oxford : Churchill Livingstone; *last edition*

نحوه ارزشیابی دانشجو:

گزارش رئیس بخش و ارزیابی Log-book

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

در این دوره دانشجویان میبایست اطلاعات پزشکی خود در زمینه بیماریهای روماتولوژی را ارتقاء دهند..

رئوس مطالب: (۲۰۴ ساعت کارآموزی)

آشنایی با روش معاینه کلاسیک در بیماریهای داخلی در درمانگاه و بخش داخلی روماتولوژی

آشنایی با بیماریهای شایع داخلی روماتولوژی در درمانگاه و بخش روماتولوژی

آشنایی با درمانهای طب نوین در بیمارهای روماتولوژی در درمانگاه و بخش روماتولوژی

چک کردن نبض و زبان بیماریهای شناخته شده در درمانگاه و بخش منطبق با آموزشهای مبنای تشخیصی در

طب چینی

مطالعه الگوهای طب سوزنی در خصوص بیماران

تبصره: بدیهی است مطالب کارآموزی مورد فراگیری بدنبال تائید گروههای آموزشی طب نوین مبنی بر

موثر بودن طب سوزنی در بیماریهای مزبور می باشند.

منابع اصلی درس:

1. Harris E, Budd R, Firestein G, Genovese M. Kelley's Textbook of Rheumatology. Philadelphia: Saunders; ; last edition
2. Klippel JH, Stone JH, Crofford LJ, White PH. Primer on the Rheumatic Diseases.. New York: Springer; ; last edition.
3. Stone JH, Crofford LJ, White PH, Klippel JH. Pocket Primer on the Rheumatic Diseases. New York: Springer; ; last edition.
4. Fauci A, Langford C. Harrison's Rheumatology. New York City: McGraw-Hill Professional, ; last edition

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

گزارش رئیس بخش و ارزیابی Log-book

کد درس: ۲۵

نام درس: کارآموزی در بخش طب فیزیکی و توانبخشی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۴ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

در این دوره دانشجویان میبایست اطلاعات پزشکی خود در زمینه طب فیزیکی و توانبخشی ارتقاء دهند.

رئوس مطالب: (۲۰۴ ساعت کارآموزی)

آشنایی با مبانی نوار عصب و عضله

آشنایی مختصر با انجام نوار عصب و عضله

آشنایی با دستگاههای پرکاربرد فیزیوتراپی و مکانیسم اثر هرکدام

آشنایی با موارد کاربرد متدهای فیزیوتراپی

منابع اصلی درس:

1- Jun Kimura. Electrodiagnosis in Diseases of Nerve and Muscle: Principles and Practice Oxford University Press, USA; last edition

2. Karen Kenyon et al. The Physiotherapist's Pocketbook: Essential Facts at Your Fingertips. Churchill Livingstone; ; last edition

نحوه ارزشیابی دانشجو:

گزارش رئیس بخش و ارزیابی Log-book

The Levels of the Spirit Wind Tai Chi Chuan and Qigong program are as follows:

Novice Level 1-3 (White Sash)

1. Four Powers Standing Postures (WuChi, T or cat stance, bow stance, and horse stance.) Silk Weavers, Tai Chi Power Walking
2. Healing sounds set (with Whole Body Breathing and Bone Marrow cleansing.) Circle out/draw in moving Qigong, (pushing palms). Nine Temple Exercises
3. 1st Section Yang 48 Tai Chi Set with formal ending, Taoist Tortoise Animal Qigong. Foundational exercises, (retreating like fire and advancing like water) with applications.

Basic Level 4-6 (Yellow/Gold Sash)

1. Advanced Power Standing Postures (San Ti and Embracing the Tree), Grandma's Plate Walking Qigong,
2. Ba Duan Gin (Eight Pieces of Brocade set), Draw up/push out moving Qigong Set, Grandma's Three Moving Qigong Set.
3. 2nd Section Tai Chi Yang 48, Taoist Crane Animal Qigong. Yi Gun Din exercises 1-6. Martial rotation twisting and Spiralling Skills 1-5 with applications.

Primary Level 7-9 (Blue Sash)

1. Advanced Power Standing Postures 2 (Ancient Sage and Baron Persons Fearsome Stance). Eight Golden Balls. Tortoise Power Walk.
2. Wudang Yang Sheng Qigong, Swimming Dragon
3. 3rd Section Tai Chi Yang 48 Set, Taoist Bear Animal Qigong Plus, Single Sensing Hands using Horizontal Power Circles Static Stance. Yi Gun Gin exercises 6-12. Martial Rotation twisting and Spiralling Skills 6-10 with applications.

Intermediate Level 10-12 (Green Sash)

1. Advanced Power Standing Postures (Archer, Dragon, and Dragons Tongue). Wudang Hun Yuan (Primordial Qigong), Traditional Cheng Family Ba Gua Qi Gong
2. Sun Family Taijiquan Short Form
3. Review Of Yang 48 Taiji Set. Taoist Tiger Animal Qigong. Double Sensing Hands Fixed Stance Using Horizontal Power Circles

Advanced Level 13-15 (Brown Sash)

1. Review of Previous Levels (*All standing postures should be held for a minimum of five minutes.*) Taiji Qigong 18 Movements. Rooster Power Walk.
 2. Taoist Snake Animal Qigong. Daoist Wu Ji Qi Gong.
 3. Wu Family Tai Chi Short Set. Chen family short set Taijiquan.
 4. Dragon Animal Form. Demonstrate free style pushing hands showing all stepping techniques and applications. Demonstrate and perform self defense applications from the Taiji sets.
- *Once achieving brown sash level, the student is required to spend no less than one year of personal training and associate instructing, before formally testing for black sash.*

Senior Levels 1-5 (Black Sash)

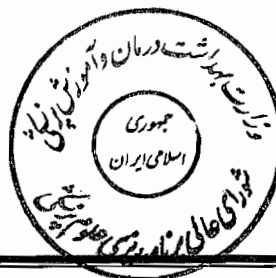
The levels at Senior and beyond are focused toward extreme optimal health as well as a high proficiency of Tai Chi Chuan. The information and curriculum at this level is not designed for the casual student. The level of practice at this point is very deep, requiring knowledge of advanced physical and energetic anatomy, very advanced strategy, secret meditation sets, core training and sensitivity fusion skills, Classical Chinese Medicine and Nutrition, and Advanced Tai Chi Chuan, Qigong, and Weapons Sets.

منابع اصلی درس:

1. Qingjie Zhou. Taiji Quan: The 10-Minute Primer. San Francisco: Long River Press; *Last edition*
2. Qingjie Zhou. Qi Gong: The 10-Minute Primer . San Francisco: Long River Press; *Last edition*

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۱۰ نمره پایان ترم، ۵ نمره میان ترم، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

هدف کلی درس: هدف این درس آشنایی با مبانی ماساژ چینی، مانورها و روشهای درمانی این نوع ماساژ میباشد.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی):

آشنایی با مبانی ماساژ چینی

آشنایی با روشهای توانمند سازی درمانگران ماساژ

آشنایی با انواع مانورهای ۲۵ گانه در ماساژ چینی:

(Pushing manipulation with one finger, Rolling manipulation, Kneading manipulation, Circular manipulation, To-and-fro manipulation, Pushing manipulation, Palm-Twisting manipulation, Wiping manipulation, Shaking manipulation, Vibrating manipulation, Pressing manipulation, Sweeping manipulation, Plucking manipulation, Gripping manipulation, Chopping manipulation, Digital-pressing manipulation, Scraping manipulation, Grasping manipulation, Finger-twisting manipulation, Patting manipulation, Percussing manipulation, Rotating manipulation, Back-carrying manipulation, Pulling manipulation, Traction manipulation)

کاربرد مانورهای مختلف در درمان بیماریها به تفکیک بیماری:

سر درد- بیخوابی- یبوست- همی پلژی- سفتی گردن- اسپوندیلوز گردن- اختلالات قاعدگی- دیسمنوره- کمر درد- استئو آرتريت مفاصل- سندرم کلیماکتریک- چاقی ساده- شب ادراری- تهوع و استفراغ- دردهای حاد و مزمن شانه- دردهای حاد و مزمن آرنج

منابع اصلی درس:

1. Hongzhu J. Chinese Tuina (Massage) (Newly Compiled Practical English-Chinese Library of Traditional Chinese Medicine). Shanghai: Shanghai University of TCM Press; Last edition
2. Sun WZ, Kapner A. Tuina Therapy: Treatment of Adults and Children. New York: Thieme; Last edition.

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۱۰ نمره پایان ترم، ۵ نمره میان ترم، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: هدف این درس آشناسازی دانشجو رشته با مبانی کارکرد طب سوزنی مبتنی بر تشخیص طب کلاسیک میباشد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

آشنایی با مبانی طب مدیکال آکوپانکچر

آشنایی با متدهای طب سوزنی

آشنایی با انواع الگوهای قابل درمان طب کلاسیک با طب سوزنی

آشنایی با اندیکاسیون و کنتراندیکاسیون مداخله مدیکال آکوپانکچر

درمانهای تخصصی بیماریها بر اساس مدیکال آکوپانکچر:

- طب سوزنی مبتنی بر تریگر پوینتها

- آثار سگمنتال و نان سگمنتال ضد درد طب سوزنی

- طب سوزنی و سیستم اعصاب محیطی

- انواع تخصصی تحریک

- TENS

- درمان با لیزر

- طب سوزنی در کلینیکهای درد

- عوارض جانبی طب سوزنی

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۵ نمره میان دوره، ۱۰ نمره پایان درس، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

منابع اصلی درس:

- 1- Joseph M. Helms. Acupuncture Energetics: A Clinical Approach for Physicians. Medical Acupuncture Publishers; (Last edition).
- 2- Adrian White Mike Cummings , Jacqueline Filshie ,An Introduction to Western Medical Acupuncture, Churchill Livingstone; Last edition

هدف کلی درس: هدف این درس آشنایی دانشجویان با مکانیسم عمل طب سوزنی میباشد..

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

آشنایی مقدماتی با مکانیسمهای کارکرد طب سوزنی

آشنایی با مکانیسم ضد درد طب سوزنی

آشنایی با مکانیسم کنترل فشار خون طب سوزنی

آشنایی با مکانیسم افزایش فشار در طب سوزنی

آشنایی با مکانیسم ضد آریتمی طب سوزنی

آشنایی با مکانیسم ضد درد اسکمی قلبی طب سوزنی

آشنایی با مکانیسم ضد درد طب سوزنی

منابع اصلی درس:

- 1- Mechanism of Acupuncture Therapy and Clinical Case Studies by Lily Cheung, Peng Li and Cheng Wong CRC Press; Last edition
- 2- Hugh MacPherson . Acupuncture Research: Strategies for Establishing an Evidence Base. Curchil livingstone. Last edition

نحوه ارزشیابی دانشجویان:

۲۰ نمره به تفکیک: ۱۰ نمره پایان ترم، ۵ نمره میان ترم، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

هدف کلی درس: هدف این درس آشناسازی دانشجو این رشته با کارکرد طب سوزنی در بیماریهای اطفال میباشد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۵۱ ساعت کارآموزی)

آشنایی با مبانی طب چینی در بیماریهای اطفال

آشنایی با انواع الگوهای تشخیصی طب چینی در بیماریهای اطفال

آشنایی با اندیکاسیون و کنترااندیکاسیون مداخله طب سوزنی در بیماریهای اطفال

درمانهای تخصصی بیماریهای اطفال در طب سوزنی با بیان الگوهای طب چینی هر بیماری و درمان اختصاصی هر الگو به تفکیک:

آسم - سرفه های ایدیوپاتیک - بی اشتهایی - تهوع و استفراغ - پرولاپس رکتال - شب ادراری - Infantile convulsion - دردهای کولیکی - میوپی - لاغری تورتیکولی میوژنیک

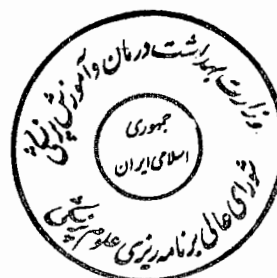
منابع اصلی درس:

1- May Loo. Pediatric Acupuncture, 1e . Churchill livingstone. Last edition

2-Julian Scott . Acupuncture in the Treatment of Children Last edition

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۵ نمره میان دوره، ۱۰ نمره پایان درس، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

هدف کلی درس: هدف این درس آشنایی با مبانی طب فشاری، مانورها و روشهای درمانی این نوع ماساژ میباشد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

آشنایی با مبانی طب فشاری

آشنایی با روشهای توانمند سازی درمانگران ماساژ

آشنایی با انواع مانورها در طب فشاری

آشنایی با نقاط مورد استفاده در طب فشاری

کاربرد مانورهای مختلف در درمان بیماریها به تفکیک بیماری:

آکنه، آکزما- آلرژی- اضطراب- مشکلات قوزک زانو- درد کمر و سیاتیک- یبوست- افسردگی- میگرن- سکسکه- علائم منوپوز- بیخوابی- درد زانو- PMS- دیسمنوره- درد گردن- درد شانه- درد مچ دست

منابع اصلی درس:

- 1- Michael Reed Gach .Acupressure's Potent Points: A Guide to Self-Care for Common Ailments . Bantam; Last edition
- 2- Michael Reed Gach, Beth Ann Henning. Acupressure for Emotional Healing. Last edition
- 3- Paul Lundberg. The Book of Shiatsu: A Complete Guide to Using Hand Pressure and Gentle Manipulation to Improve Your Health, Vitality and Stamina . Touchstone. Last edition

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۱۰ نمره پایان ترم، ۵ نمره میان ترم، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

هدف کلی درس: هدف این درس آشنایی با مبانی رفلکسولوژی، مانورها و روشهای درمانی این نوع ماساژ میباشد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

آشنایی با مبانی رفلکسولوژی پا و نواحی بازتابی

آشنایی با روشهای توانمند سازی درمانگران ماساژ

آشنایی با انواع مانورها در رفلکسولوژی

کاربرد مانورها در درمان بیماریها به تفکیک بیماری:

مشکلات پوستی- مشکلات گوارشی- انزال زودرس- آلرژی- اضطراب- مشکلات قوزک زانو- درد کمر و

سیاتیک- یبوست- افسردگی- میگرن- سکسکه- علائم منوپوز- بیخوابی- درد زانو- PMS- دیسمنوره- درد

گردن- درد شانه- درد مچ دست

منابع اصلی درس:

- 1- Beryl Crane .Reflexology: The Definitive Practitioner's Manual. Thorsons Last edition
- 2- Laura Norman , Thomas Cowan ,Thomas Coran .The Reflexology Handbook: A Complete Guide. Piatkus Books Last edition
- 3- Inge Dougans. The New Reflexology: A Unique Blend of Traditional Chinese Medicine and Western Reflexology Practice for Better Health and Healing . Da Capo Last edition
- 4- Peter A. Mackereth , Denise Tiran Clinical Reflexology: A Guide for Health Professionals. Churchill Livingstone; Last edition

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۱۰ نمره پایان ترم، ۵ نمره میان ترم، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری- ۱ واحد کارآموزی)

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: هدف این درس آشناسازی دانشجو این رشته با کاربرد طب سوزنی در بیماریهای ؟ میباشد

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۵۱ ساعت کارآموزی)

آشنایی با مبانی طب چینی در بیماریهای پوست

آشنایی با انواع الگوهای تشخیصی طب چینی در بیماریهای پوست

آشنایی با اندیکاسیون و کنترااندیکاسیون مداخله طب سوزنی در بیماریهای پوست

آشنایی با نقاط طب سوزنی مورد استفاده در بیماریهای پوست

درمانهای تخصصی بیماریهای داخلی اعصاب در طب سوزنی با بیان الگوهای طب چینی هر بیماری و درمان

اختصاصی هر الگو به تفکیک:

کلواَسما- آکنه وولگاریس- فرکل- نورودرماتیت- کهیر- آلورسی ارتا- ویتیلیگو- پسوریازیس- Baggy

eyelids- ملانوزیس- Style

منابع اصلی درس:

- 1- Zheng Mei-feng. Chinese English Edition of Acupuncture cosmetology. Last edition. Shanghai Scientific and Technical Publishers

نحوه ارزشیابی دانشجو:

۲۰ نمره به تفکیک: ۵ نمره میان دوره، ۱۰ نمره پایان درس، ۵ نمره تحقیق، سمینار و حضور فعال

فصل چهارم

استانداردهای برنامه

برنامه آموزشی رشته طب سوزنی

در مقطع دکترای تخصصی (Ph.D.)

استانداردهای ضروری برنامه‌های آموزشی

* ضروری است، برنامه آموزشی (Curriculum) مورد ارزیابی در دسترس اعضای هیئت علمی و فراگیران قرار گرفته باشد.

* ضروری است، طول دوره، طبق مقررات، توسط دانشگاه‌های مجری رعایت شود.

* ضروری است فراگیران کارنمایی (log book) قابل قبولی، منطق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه‌ی مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.

* ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.

* ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی لازم را بر اساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.

* ضروری است، در آموزش‌ها حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.

* ضروری است، فراگیران در طول هفته طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان و یا فراگیران سال بالاتر انجام دهند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

* ضروری است، فراگیران، طبق برنامه‌ی تنظیمی گروه، در برنامه‌های آموزشی و پژوهشی نظیر: کنفرانس‌های درون‌بخشی، سمینارها، انجام کارهای تحقیقاتی و مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه آموزشی گروه در دسترس باشد.

* ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.

* ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی همکاری‌های علمی از قبل پیش‌بینی شده و برنامه‌ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد.

* ضروری است، فراگیران مقررات Dress code (مقررات ضمیمه) را رعایت نمایند.

* ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در برنامه آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تائید گروه ارزیاب قرار گیرد.

* ضروری است، عرصه‌های آموزشی خارج از گروه، مورد تائید قطعی گروه‌های ارزیاب باشند.

* ضروری است، دانشگاه ذیربط یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه باشد.

فصل پنجم

ارزشیابی برنامه آموزشی

برنامه آموزشی رشته طب سوزنی

در مقطع دکترای تخصصی (Ph.D.)

ارزشیابی برنامه

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

ارزشیابی برنامه در سه محور زیر توصیه می شود:

۱ بررسی محتوای دوره (کوریکولوم) از لحاظ کیفیت انتخاب عناوین، سرفصلها، منابع، و تطابق آنها با اولویت

های جاری مبانی درمان در سطح جامعه از طریق:

۱-۱ ارزیابی سطح دانش تئوریک و کاربردی فرا گرفته شده دستیاران در قالب امتحانات جامع

۲-۱ بررسی میزان انطباق آموخته های نظری و عملی دانش آموختگان با اولویت های برنامه های

سلامت

۲ بررسی نحوه ارائه دوره از طریق:

۱-۲ بررسی میزان رضایت دستیاران هر درس از نحوه تدریس و ارائه مطالب، مفید بودن درس و

نحوه برگزاری آزمون ها و ارزیابی های به عمل آمده و بررسی کارایی آموزشهای عملی در

کلینیکهای تخصصی و دوره های Observational در بخشهای طب نوین

۲-۲ بررسی میزان رضایت دانش آموختگان از محتویات ارائه شده در طی دوره و احساس توانمندی

و سودمندی آنها مشکلات مربوط به کاربرد و عمومی سازی طب سوزنی در جامعه

۳-۲ بررسی استانداردهای لازم در کلینیکهای طب سوزنی

۳ بررسی خروجی ها و بازدهی های علمی کاری دوره از طریق:

۱-۳ بررسی میزان بازدهی دانش آموختگان در حل مشکلات و معضلات مرتبط با درمانهای مکمل و

ارائه راه حل های نوین در جهت بهبود و بهینه سازی سیستم های اطلاعات سلامت فعلی

۲-۳ بررسی میزان رضایت صاحب منصبان مشاغل از سطح دانش و توانمندی کاربردی دانش

آموختگان

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

۱- گذشت ۵ سال از اجرای برنامه

۲- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند

۳- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:

★ میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه: ۸۰ درصد

★ میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه: ۷۵ درصد

★ میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه: ۷۰ درصد

★ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته: طبق نظر ارزیابان

★ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته: طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل تدوین شدن

- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

- متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ضمائم

- ۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- ارائه خدمات سلامت باید:
 - ۱-۱) شایسته شأن و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
 - ۱-۲) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
 - ۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
 - ۱-۴) بر اساس دانش روز باشد؛
 - ۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
 - ۱-۶) در مورد توزیع منابع اصلی درس: سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
 - ۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
 - ۱-۸) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
 - ۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
 - ۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
 - ۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
 - ۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
 - ۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
 - ۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.
- ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.
 - ۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
 - ۲-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
 - ۲-۱-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛

۲-۱-۳) نام، مسئولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛

۲-۱-۴) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛

۲-۱-۵) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛

۲-۱-۶) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.

۲-۱-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛

۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد:

۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:

- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).

- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛

۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.

۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.

۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:

۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛

۳-۱-۲) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛

۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛

۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛

۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.

۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:

۳-۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛

۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.

۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد ؛

۴-۲) در کلیه مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛

۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛

۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد. دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید ؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند ؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

ضمیمه شماره ۲

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجو
در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه پزشکی* باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقا الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجو جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحد الشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند) در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی(حرف اول نام،نام خانوادگی،عنوان،نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجو خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.

* منظور از گروه پزشکی، شاغلین در حرف پزشکی، دندانپزشکی، داروسازی، پرستاری، مامایی، توانبخشی، بهداشت، تغذیه، پیراپزشکی، علوم پایه و فناوریهای نوین مرتبط با علوم پزشکی است.

- ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد
- ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- ۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل ممنوع می باشد.

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

- ۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
- ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
- ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
- ۵- ادوکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، فراگیران و کارکنان الزامی است.
- ۲- صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.
- ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و در حضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.
- ۵- در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.

۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجوارجاع داده می شوند.

ضمیمه شماره ۳

مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی

حیوانات نقش بسیار مهمی در ارتقاء و گسترش تحقیقات علوم پزشکی داشته و مبانی اخلاقی و تعالیم ادیان الهی حکم می کند که به رعایت حقوق آنها پایبند باشیم. بر این اساس محققین باید در پژوهش هایی که بر روی حیوانات انجام می دهند، ملزم به رعایت اصول اخلاقی مربوطه باشند، به همین علت نیز بر اساس مصوبات کمیسیون نشریات، ذکر کد کمیته اخلاق در مقالات پژوهشی ارسالی به نشریات علمی الزامی می باشد. ذیلا به اصول و مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی اشاره می شود:

- ۱- فضا و ساختمان نگهداری دارای امکانات لازم برای سلامت حیوانات باشد.
- ۲- قبل از ورود حیوانات، بر اساس نوع و گونه، شرایط لازم برای نگهداری آنها فراهم باشد.
- ۳- قفس ها، دیوار، کف و سایر بخش های ساختمانی قابل شستشو و قابل ضد عفونی کردن باشند.
- ۴- در فضای بسته شرایط لازم از نظر نور، اکسیژن، رطوبت و دما فراهم شود.
- ۵- در صورت نگهداری در فضای باز، حیوان باید دارای پناهگاه باشد.
- ۶- فضا و قفس با گونه حیوان متناسب باشد.
- ۷- قفس ها امکان استراحت حیوان را داشته باشند.
- ۸- در حمل و نقل حیوان، شرایط حرارت و برودت، نور و هوای تنفسی از محل خرید تا محل دائم حیوان فراهم باشد.
- ۹- وسیله نقلیه حمل حیوان، دارای شرایط مناسب بوده و مجوز لازم را داشته باشد.
- ۱۰- سلامت حیوان، توسط فرد تحویل گیرنده کنترل شود.
- ۱۱- قرنطینه حیوان تازه وارد شده، رعایت گردد.
- ۱۲- حیوانات در مجاورت حیوانات شکارچی خود قرار نگیرند.
- ۱۳- قفس ها در معرض دید فرد مراقب باشند.
- ۱۴- امکان فرار حیوان از قفس وجود نداشته باشد.
- ۱۵- صداهای اضافی که باعث آزار حیوان می شوند از محیط حذف شود.
- ۱۶- امکان آسیب و جراحت حیوان در اثر جابجایی وجود نداشته باشد.
- ۱۷- بستر و محل استراحت حیوان بصورت منظم تمیز گردد.
- ۱۸- فضای نگهداری باید به طور پیوسته شستشو و ضد عفونی شود.
- ۱۹- برای تمیز کردن محیط و سالم سازی وسایل کار، از مواد ضد عفونی کننده استاندارد استفاده شود.
- ۲۰- غذا و آب مصرفی حیوان مناسب و بهداشتی باشد.
- ۲۱- تهویه و تخلیه فضولات به طور پیوسته انجام شود به نحوی که بوی آزار دهنده و امکان آلرژی زایی و انتقال بیماری به کارکنان، همچنین حیوانات آزمایشگاهی وجود نداشته باشد.
- ۲۲- فضای مناسب برای دفع اجساد و لاشه حیوانات وجود داشته باشد.
- ۲۳- فضای کافی، راحت و بهداشتی برای پرسنل اداری، تکنیسین ها و مراقبین وجود داشته باشد.

- ۲۴- در پژوهشها از حیوانات بیمار یا دارای شرایط ویژه مثل بارداری و شیردهی استفاده نشود.
- ۲۵- قبل از هرگونه اقدام پژوهشی، فرصت لازم برای سازگاری حیوان با محیط و افراد فراهم باشد.
- ۲۶- کارکنان باید آموزش کار با حیوانات را دیده باشند.

شرایط اجرای پژوهش های حیوانی

- ✓ گونه خاص حیوانی انتخاب شده برای آزمایش و تحقیق، مناسب باشد.
- ✓ حداقل حیوان مورد نیاز برای صحت آماری و حقیقی پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد.
- ✓ امکان استفاده از برنامه های جایگزینی بهینه به جای استفاده از حیوان وجود نداشته باشد.
- ✓ در مراحل مختلف تحقیق و در روش اتلاف حیوان پس از تحقیق ، حداقل آزار بکار گرفته شود.
- ✓ در کل مدت مطالعه کدهای کار با حیوانات رعایت شود.
- ✓ نتایج باید منجر به ارتقاء سطح سلامت جامعه گردد.